

بررسی واکنش فراگیران به دوره‌های آموزشی گیاهان زراعی وزارت جهاد کشاورزی

سید جلال‌الدین بصام^۱، رحیم میرزایی ملاً احمد^۲، مرتضی ملک یارند^۳ و محمد برزعلی^۴

- ۱- دفتر آموزش کارکنان، مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، ایران
- ۲- گروه تخصصی منابع طبیعی، مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، ایران
- ۳- دفتر آموزش کارکنان، مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، ایران
- ۴- استادیار مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان گلستان، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، گرگان، ایران (barzali@hotmail.com)

چکیده

امروزه ارتقای دانش، مهارت و تغییر نگرش از اهداف آموزش به شمار می‌رود. لذا به منظور ارزشیابی و سنجش اثربخشی دوره‌های آموزشی تخصصی براساس واکنش فراگیران (سطح اول مدل کرک پاتریک) از نظر محتوی، کیفیت تدریس و سازمان دهی دوره‌های آموزشی ضمن خدمت کارکنان در زمینه گیاهان زراعی در وزارت جهاد کشاورزی در طی دهه گذشته (۱۳۸۹-۱۳۹۸)، مطالعه‌ای بر پایه نتایج نظرسنجی به وسیله پرسشنامه‌ای که دارای روایی و پایایی خوبی (ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲۸) بود از فراگیران دوره‌های مربوط به گیاهان گندم، برنج، جو، دانه‌های روغنی، حبوبات و سایر گیاهان زراعی صورت پذیرفت. براساس نتایج سطح واکنش، میانگین تمامی دوره‌ها برحسب درصد برای محتوی آموزشی، کیفیت تدریس (مدرس)، سازمان دهی برگزاری و میزان رضایتمندی کل دوره به ترتیب، ۸۲٪، ۷۶٪ و ۸۱٪ بود. کم‌ترین و بیش‌ترین میزان رضایتمندی از دوره‌های آموزشی به گیاه جو (۷۸٪) و سایر گیاهان زراعی (۸۵٪) تعلق داشت. در طی سال‌های تحقیق کم‌ترین درصد مطلوبیت کل در سال ۱۳۹۱ با ۷۵٪ و بیش‌ترین آن در سال ۱۳۹۸ با ۸۹٪ مشاهده شد. بررسی شاخص‌های سه عامل محتوی، مدرس و سازمان دهی مشخص ساخت که جهت افزایش اثربخشی سطح یک ارزشیابی دوره‌های آموزشی گیاهان زراعی باید توجه بیش‌تری به کیفیت متون درسی، افزایش توانایی پاسخگویی مدرس، یادگیری اصول و روش‌های نوین تدریس و ایجاد انگیزه در فراگیران توسط مدرس، بهبود مکان‌ها و فضاهای آموزشی و بهره‌گیری از امکانات کمک آموزشی نوین گردد.

واژه‌های کلیدی: ارزشیابی، اثربخشی، آموزش ضمن خدمت